

CAPVT VIGESIMVM.

- S**imile est regnum cœlorum homini patrifamilias, qui exiit 192
 primo mane conducere operarios in uineam suam. Cōuen-
 tiōe autē facta cū operariis ex denario diurno, misit eos in ui-
 neā suā. Et egressus circa horā tertiā, uidit alios stātes in fo-
 ro ociosos, & dixit illis: Ite & uos in uineā meā, & quod iu-
 5 stum fuerit dabo uobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextā
 & nonam horam, & fecit similiter. Circa undecimam uero exiit, & inuēnit
 alios stantes, & dicit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Dicūt ei: Quia ne-
 mo nos conduxit. Dicit illis: Ite & uos in uineam meam. Cum sero autem
 10 factum esset, dicit dominus uineæ procuratori suo: Voca operarios, & red-
 de illis mercedem: incipiens à nouissimis usque ad primos. Cum uenissent
 ergo qui circa undecimam horam uenerant, acceperunt singulos denarios.
 Venientes autem & primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi: accepe-
 runt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduer-
 15 sus patremfamilias, dicentes: Hi nouissimi una hora fecerunt, & pares illos
 nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & æstus? At ille respondens uni
 eorum, dixit: Amice non facio tibi iniuriam. Nōne ex denario conueni-
 sti mecum? Tolle quod tuum est, & uade. Volo autem & huic nouissimo
 dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod uolo, facere? An oculus tuus ne-
 20 quam est, quia ego bonus sum? Sic erunt nouissimi, primi: & primi, nouis-
 simi. Multi enim sunt uocati, pauci uero electi. ¶ Et ascendens IESVS 193
 Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis: Ecce
 ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdo-
 tum & Scribis, & condemnabunt eum morte, & tradent eum gentibus ad
 25 illudendū, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget. ¶ Tūc 194
 accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, adorans & petens
 aliqd ab eo. Qui dixit ei: Quid uis? Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filii mei,
 unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo. Respondens au-
 tem IESVS, dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quē ego
 30 bibiturus sum? Dicunt ei: Possumus. Ait illis: Calicem quidem meum bi-
 betis, sedere autem ad dexteram meam uel sinistram, non est meum dare
 uobis, sed quibus paratum est à patre meo. Et audientes decem, indignati
 sunt de duobus fratribus. ¶ IESVS autem uocauit eos ad se, & ait: Scitis 195
 quia principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt, potesta-
 tem exercēt in eos? Non ita erit inter uos. Sed quicumq; uoluerit inter uos
 maior fieri, sit uester minister: & qui uoluerit inter uos primus esse, erit ue-
 35 ster seruus. Sicut filius hominis non uēnit ministrari, sed ministrare, & da-
 re animam suam in redemptionem pro multis. ¶ Et egrediētibus illis ab 196
 Hiericho, secuta est eū turba multa. Et ecce duo cæci sedentes secus uiā, au-
 40 dierunt quia IESVS trāsiret, & clamauerūt dicentes: Domine, miserere no-
 stri, fili Dauid. Turba autē increpabat eos, ut tacerent. At illi magis clama-

bant, dicētes: Domine, miserere nostri, fili David. Et stetit IESVS, & uocauit eos, & ait: Quid uultis ut faciam uobis? Dicunt illi: Domine ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum IESVS, tetigit oculos eorum. Et confestim uiderunt, & secuti sunt eum.

45

ANNOTATIONES BREUES XXXIII. CIRCA LITERAM CAP XX.

1	Simile * γῆ enim	An	βαπτίζομαι, βαπτισθῆσεσθε
2	primo mane ἀμα πρωῆ	19	facere? * ἐν τοῖς ἡμέραις
3	diurno, τῆν ἡμέραν	19	in ihs quæ mea sunt nequam πονηρός
5	quod ὁ ἅρ	22	secretò, κατ' ἰδίαν
	quodcunque		seorsum
7	uero * ὥραν horam		* ἐν τῇ ὁδῷ in uia
8	stātes * ἀργούεσ οciofos	27	uis?
9	uineam meam. * Ὁ δ' ἅρ ἡ δίκαιον, ἀφ' ἑαυτοῦ	28	* ἢ δὲ Illa autem
	& quodcūq; fuerit iu accipietis (stum,	28	ad dextram
11	Cum uenissent ergo καὶ ἐλθόντων		ad sinistram ἐκ δεξιῶν ἐξ ἐναντιῶν
	Et cum uenissent		à dextris à sinistris & infra
12	singulos denarios. ἀνὰ δηνάριον	29	calicem ποτήριον
	singuli denarium & infra,	30	poculum bibiturus sum?
16	æstus? τὸν καύσωνα		38
	æstum		38
17	Amice ἑταῖρε		45
17	Nōnne - ex		βαπτίζομαι, βαπτισθῆσεσθε
18	Volo autem - &	30	aut baptismate q̄ ego
19	Aut		baptizor, baptizari
			* ἀυτῶν οἱ ὀφθαλμοί
			eorum oculi

COMMENTARIUS IN CAPVT VIGESIMVM.

192

Omnis proponit parabolam, ut intelligamus id, primos scilicet non nunquam fieri nouissimos, & nouissimos primos, dicens. ¶ Simile est regnum cœlorum homini patrifamilias, qui exijt primo mane conducere operarios in uineam suam. Conuentione autem facta cum operarijs ex denario diurno, misit eos in uineam suam. Et egressus circa horam tertiam, uidit alios stantes in foro ociofos, & dixit illis: Ite & uos in uineam meam, & quod iustum fuerit, dabo uobis. Illi autē abierūt. Iterū autē exijt circa sextam & nonā horā, & fecit similit̄ liter. Circa undecimā uero exijt & inuenit alios stātes, & dicit illis: Quid hic statis tota die ociofi? Dicūt ei: Quia nemo nos cōduxit. Dicit illis: Ite & uos in uineā meā. Cum sero autē factū esset, dicit dominus uineæ procuratori suo: Voca oparios, & redde illis mercedē, incipiēs à nouissimis usq; ad primos. Cū uenissent ergo qui circa undecimā horam

horam uenerant, acceperunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitra-
 ti sunt quod plus essent accepturi: acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et
 accipientes, murmurabant aduersus patrem familias, dicentes: Hi nouissimi una ho-
 ra fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & aestum? At il-
 le respondens, uni eorum dixit: Amice, non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario con-
 ueniisti mecum? Tolle quod tuum est, & uade. Volo autem & huic nouissimo dare, si-
 cut & tibi. An non licet mihi quod uolo, facere? An oculus tuus nequam est, quia ego
 bonus sum? Sic erunt nouissimi, primi: & primi, nouissimi. Multi enim sunt uocati, pau-
 ci uero electi. ¶ Vita conditionis humanae, quinque partibus dispartitur, pueritia, ado-
 lescentia, iuuenta, senio, & ultima, quam nonnulli decrepitam uocant, aetate. Qui in
 pueritia mittuntur, hora prima mittuntur. Qui in adulescentia, hora tertia. Qui in iuuen-
 ta, hora sexta. Qui in senio, hora nona. Qui denique in defecta aetate, hora undecima.
 Et usque adeo bonus est deus, ut ihs qui in ultima uitae particula mittuntur, si uinea do-
 mini, quae est lex gratiae, lex amoris, lex perfectae libertatis, reliquum uitae suae quan-
 tulumcunque sit, impendat: tantam fruitionem & gloriam impertiat, quantam ex
 conductione in prima, aut promissione in media: ut gloria & merces non imputetur
 operibus: sed bonitati, liberalitati, & gratiae eius, qui per suam gratiam, & misericor-
 diam nos saluos facit, non ex operibus iustitiae, quae fecimus nos. Sunt tamen qui tam
 parui sensus sunt, ut qui a principio conducti sint, ipsos plus gloriae accepturos existi-
 ment: quia diutius certando & sudando contra feruorem perturbationum euincen-
 darum operati sunt. Adeo ut quodam modo contra deum murmurarent, si scirent po-
 stremos fore aequales in gloria: ignorantes id non operibus deberi, sed totum bonita-
 ti superbenigni dei tribuendum esse: quia merces est, non operis, sed gratiae, et pactum
 quod deus nobiscum ferit, est pactum gratiae & misericordiae suae: pactum quidem non
 se obligantis, sed suam exuberantem bonitatem declarantis: sic & promissio. Dilige er-
 go opus, quia opus multiplicis gratiae dei, nos ad illud mittentis, & diligentissime ex-
 erce: magis tamen dilige gratiam misericordiae: maxime autem omnium suspice, admirare, &
 ama superfluentem illam bonitatis largitatem, omnium gratiarum fontem inexhaustibile.
 Ergo haud inconcinne regnum caelorum, regnum CHRISTI designat. Homo pater fa-
 milias, deum patrem caelestem. Quod exit, diuina quaedam uisitatio & uocatio est. Quod
 conduxit, quod mittit diuinum pactum, promissio & impulsio. Qui mane mittuntur,
 sunt qui in pueritia impelluntur. Qui hora tertia, qui in adulescentia. Qui sexta, qui in
 iuuentute. Qui nona, qui in senio. Qui undecima, qui in fine uitae. Vineam, lex CHRISTI,
 lex gratiae, lex fidei perfectae, quae plenam in deo fiduciam secum trahere debet, con-
 summantemque charitatem. Operationes in uinea, opera fidei. Seruum factum, finis uitae. Procu-
 rator patris familias: CHRISTVS, non solum deus, sed & homo existens. Denarius quem
 singuli accipiunt, merces omnimodae gratiae, uita aeterna, gloria sempiterna. Primi qui
 arbitrantur se plus accepturos, qui murmurant aduersus patrem familias: sunt qui uiuen-
 tes non intelligunt summam dei liberalitatem, & aliquo modo fidunt operibus suis. Ulti-
 mi, qui nihil operibus suis fidunt: quippe qui tanto tempore nihil operati sunt, sed cum tar-
 da hora operari coeperint, & penes nihil, solam expectant dei uoluntatem. Et hi sola diuina
 electione saluari dicuntur, primi uero pacto, medij promissione. Quod iustum (inquit)
 fuerit, dabo uobis. Verum qui operibus suis aliquo modo fidunt, minus deo fidunt,
 minusque amant deum: qui autem nullo modo, sed pacto, sed promissioni, immo omnia
 deo tribuunt, plus deo fidunt. Cuius ineffabili bonitate, qui nouissimi fuerunt operan-
 do, facti sunt primi gratiam recipiendo. Et qui primi operando, nouissimi gratiam re-
 cipiendo. Quare bonum est quantumcumque quis operetur, quod impulsiois dei est,
 soli bonitati dei fidere: uoluntatis enim dei, & superbonae quidem uoluntatis est, quod sal-
 uamur, non nostra. Nostra enim nihil ad hoc ipsum efficaciter potest, dei autem omnia

potest. Si portauerunt pondus diei, id est æstū, qui ab ineunte ætate, cōcupiscentias & tentationes euicerūt. Porro ad uineā patrisfamilias excolendā uocati sunt omnes, qui Euangelium CHRISTI audierūt. Sed nō omnes electione saluari dicuntur: sed quidā pacto, & quidā promissione, plus minus uere operantes: electione autē quippiā uel perexiguū operantes, ut latro in cruce: & hi sunt pauci, ne quis nimīū confidens, differat operari. Vocati autē, & alijs modis saluari possunt, multi. Et hoc, si in fine uitæ operari nō desistant: nam qui bonū dei uerbū, idemq; saluificum audierūt, & nō sunt operati, aut citra uitæ terminū ab operib; destiterūt, uocati sunt, at salute priuabūt. Quid enim iuuaret, si in uineā missus operareris, sed nō usq; ad finem? nam scriptum est: Qui autē perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit. Hac ergo parabola declaratur superbenigni dei bonitas, qui omnes saluādos uisitat, uocat, impellit: quosdam ueluti ex pacto, quosdam promissione, quosdam sola electione, & exuberanti uoluntatis suæ bonitate: operantes, ad suam quidem gloriā uolens saluos facere. Qua parabola finita, ascendit dominus Hierosolymam. ascēdit dico: nam ex Hiericho soluerat, ut numero 196. cognoscitur. Hiericho autem in humiliore parte iacet, ex qua ascendūt qui Hierosolymā petunt. Ait ergo sic Matthæus. ¶ Et ascendēs IESVS Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis: Ecce ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotū & Scribis: & condemnabunt eum morte: & tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget. ¶ Dominus noster duodecim apostolis suis, seorsum frequenter inculcare solebat passionis suæ memoriā, ut iam quotq; superius tactum est capitibus 16. & 17. numeris 160. & 170. Quod & hic fecit: partim ut sic diuinitatē ipsius intelligerent, quem nihil latere poterat: cui ea quæ nōdum erant, neq; cogitata fuerant, æque præsentia erant, atque si iam facta fuissent aut præsentia. partim ut in eis fidem resurrectionis indubitata firmaret: quo minus illis molesta foret ob mortē eius absentia, quos tam breui solatura esset ex resurrectione præsentia, quæ triduo solum, & eo quidem incōpleto illis erat subtrahenda. Cæterum quia frequenter Iacobus & Ioannes audierant loqui de regno dei, cuius specimē iam uiderant in monte sancto, ut capite 17. dudum uisum est, & paulo post capite 19. respōdente domino ad Petrum, & dicente: Cum sederit filius hominis in sede maiestatis suæ, sedebitis & uos super sedes duodecim, iudicātes duodecim tribus Israël: eius gloriosi regni innouata fuerat recordatio: suggererūt Salomæ matri suæ uxori Zebedæi, ut id exoraret pro eis à domino, cui grata erat & officiosa, ut ipsorum alter in dextera eius, et alter in sinistra in regno ipsius federet. Quod ex uerbis Matthæi facile intelligitur, dicentis. ¶ Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filijs suis, adorās & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid uis? Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filij mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram, in regno tuo. Respondens autem IESVS, dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicit ei: Possumus. Ait illis: Calicem quidem meum bibetis, sedere autem ad dexteram meam uel sinistram, non est meum dare uobis, sed quibus paratum est à patre meo. Et audiētes decem, indignati sunt de duobus fratribus. ¶ Ambitio, honorisq; cupiditas, quæ ex respectu sui ipsius nascitur, & nonnihil carnis habet, Iacobū & Ioannem tentauerat. Vnde eos dominus iuste castigauit, dicens: Nescitis quid petatis, ubi eos tacite arguit simulationis, & ignorantiæ paruæq; fidei. Simulationis quidē quod submisissent matrem, quasi id ipsi non peterent, sed sola matris sollicitudo pro ipsis intercederet. Ignorantiæ uero & paruæ fidei, ut qui putarēt hanc subornationem dominum latere, quem credere debebant omnia nosse. Non legerant forte in psalmis, aut certe legēdo parū aduerterant de domino dictum esse: Dixit dominus domino meo, sede à dextris meis. Sedere igitur aut esse à dextris eius aut à sinistris, est paternæ ordinationis & constitutionis æternæ: non arbitrarium, huic uel huic dare, etsi non negaret domi-

Matth. 10.

193

194

Psal. 109

ret dominus, quin potius assereret suum esse id dare, sed quibus ordinatum est à patre: non autem pro eorum arbitrio ac uoluntate ipsis dare. Poterat & gloriosa illa uisio in monte sancto facta, ad ambitionem illam corda eorum traxisse. sed ad humiliū cogitationem auocat eos dominus, cum interrogat ipsos: Potestis bibere calicē, quem ego bibiturus sum? quod designat: Potestis esse participes malorum, quæ ego passurus sum? Qui dixerunt (et si forte non intellexerūt) Possumus. Quibus dixit ita esse futurum, ut memoria & recordatione illorum, caderet eorū ambitio: & in ipsis obtineret humilitas, effugaretur ignorantia, & suboriretur diuinitatis eius uera fides & illuminatio. Sed & cæteri apostoli audientes, quod Iacobus & Ioannes qui fratres erāt, id ambiſſent: indignati sunt, et indignatiōe quidē quæ zeli quippiā & æmulationis habebat. Proinde eos dominus ad se accersuit, sedauitq; ipsos, ad humilitatis spiritus studia reuocando, amputatis huiusmodi ambiēdi zelandiq; affectibus. Quod sic aperit

» Matthæus. ¶ IESVS autē uocauit eos ad se, & ait: Scitis quia principes gentiū do-

» minantur earū: & qui maiores sunt, potestatem exercent in eas. Nō ita erit inter uos:

» sed quicūq; uoluerit inter uos maior fieri, sit uelster minister. Et qui uoluerit inter uos

» primus esse, erit uelster seruus. Sicut filius hominis non uenit ministrari, sed ministra-

» re, & dare animā suam redemptionem pro multis. ¶ Non est spiritaliū hominū, ut

» quis ambiat inter alios magnus fieri, & alijs dominari: sed gentium, & eorū qui mun-

» do & concupiscentijs eius uiuunt, qui & mortui sunt deo, & spiritui. Ideo inter spiri-

» tuales, si quis uelit magnus fieri, et ambiat alijs dominari, ministerio aliorū deputetur,

» sitq; eorū seruus, donec mortificatus fuerit is appetitus. Quomodo enim quādiu ser-

» uus est cōcupiscentiæ, esset seruus spiritus: quo donec cōcupiscentia prorsus exuncta

» fuerit, erit indignus: Et hæc sit iter spirituales lex certa, inuiolabilisq; regula. Subinde

» exemplū sui proposuit eis dominus, qui cū is esset, de quo Daniel in sacra uisione di-

» cit: Et ecce cum nubibus cœli quasi filius hominis ueniebat, & usque ad antiquū die-

» rum peruēnit, & in cōspectu eius obtulerūt eum. Et dedit ei potestatiē, & honorē, &

» regnum, & omnes populi, tribus, & linguæ ipsi seruient. Potestas eius, potestas æter-

» na, quæ non auferetur: & regnum eius, quod non corrūpetur. Cum is inquam, talis

» tantusq; esset, primatū tamen non ambiuit, quē ipse natura tenebat in omnibus: non

» imperiose dominatus est, seruos sua potentia, qua etiā excellebat omnia, cōpellendo:

» sed ministrare uenit, & animā suam dare redemptionē pro nationibus & populis, eti-

» am innumeris, modo ipsi exemplum humilitatis eius, & archetypæ benignitatis non

» fastidirent, sed sequerētur & imitarentur ipsum. Sicq; & illos & istos dominus in spi-

» ritu mānſuetudinis repressit. Et hoc factum est in egressu Hiericho, ut innuit Matthæ-

» us, dicens ¶ Et egredientibus illis ab Hiericho, secuta est eum turba multa. Et ecce

» duo cæci sedentes secus uia, audierunt quia IESVS transiret, & clamauerūt dicentes:

» Domine, miserere nostri, fili Dauid. Turba autem increpabat eos, ut tacerent. At illi

» magis clamabant, dicētes: Domine, miserere nostri, fili Dauid. Et stetit IESVS, & uo-

» cauit eos, & ait: Quid uultis ut faciā uobis? Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi

» nostri. Misertus autem eorum IESVS, tetigit oculos eorum. Et confestim uiderunt,

» & secuti sunt eum. ¶ Quod paulo ante fecit dominus in spiritu, in duabus apostolo-

» rum partibus: quarum cum utraq; esset cæca, illa ambitione, ista zelo & æmulatione,

» mētes cœlestis doctrinæ potētia illuminauit: hic in signo facit uisibili, duos illuminan-

» do cæcos corpore. Ac ut illi secreto mentis actu illuminati sunt, sic & isti corporis

» aperto, & utrique actu misericordiæ. Misertus (inquit) eorū IESVS, tetigit oculos

» eorū. Utq; illi secuti sunt dominum animo, sic continuo isti corpore. Sed maior gra-

» tia illis, quā istis facta est: nam illi suū morbū non agnoscebant, isti agnoscebant. Illi

» non requirebant opem, sed diuina benignitas prauēnit eos, antequam agnoscerent

» & cōfiterentur, sanare. Isti requirebāt, & cū agnoscerēt, exegit ab eis dominus cōfess-

» ionē, sicq; eos sanauit, Qd turba increpate ut tacerēt, multo forti⁹ clamabāt: indiciū

195

Dani. 7.

Colos. 1.

196

est nobis cognoscentibus morbum nostrum, clamandum esse ad dominum, & impedimentis tentationibusque ingruentibus multo fortius uociferandum. Tunc enim miseratio dei ad ipsum nos adducit: & confessione facta, sancto suo attacku iustificat animas nostras, iustificati autem confestim sequi debemus salutis nostrae auctorem, tam optanda sanitarum beneficia largientem, summum patrem uenerantes, qui nos per filium suum sanauit, & per spiritum sanctum illuminauit. Cui honor, potestas, & gloria in omnia seculorum secula. Amen.

C A P V T V I G E S I M V M P R I M V M.

- 197 **T** cum appropinquassent Hierosolymis, & uenissent Bethphage ad montem oliueti: tunc IESVS misit duos discipulos, dicens eis: Ite in castellum quod contra uos est, & statim inuenietis asinam alligatam, & pullum cum ea: soluite, & adducite mihi. Et si quis uobis aliquid dixerit: dicite quia dominus his opus habet. & confestim dimittet eos. Hoc autem factum est, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam, dicentem: Dicite filiae Sion, ecce rex tuus uenit tibi mansuetus, sedens super asinam, & pullum filium subiugalis.
- 198 ¶ Euntes autem discipuli, fecerunt sicut praecepit illis IESVS. Et adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt super eos uestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba, strauerunt uestimenta sua in uia. Alii autem caedebant ramos de arboribus, & sternebant in uia. Turbae autem quae praecedebant, & quae sequebantur, clamabant, dicentes: Osanna filio Dauid, Benedictus qui uenit in nomine domini. Osanna
- 199 na in altissimis. ¶ Et cum intrasset Hierosolymam, commota est uniuersa ciuitas, dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est IESVS propheta a Nazareth Galilaeae. Et intrauit IESVS in templum dei, & eiiciebat oes uendentes & ementes in templo: & mensas numulariorum, & cathedras uendentium columbas euertit, & dicit eis: Scriptum est, Domus mea, domus orationis uocabitur: uos autem fecistis illam, speluncam latronum. Et accesserunt ad eum caeci & claudi in templo, & sanauit eos.
- 200 ¶ Videntes autem principes sacerdotum & Scribae mirabilia quae fecit, & pueros clamantes in templo & dicentes, Osanna filio Dauid: indignati sunt, & dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? IESVS autem dicit eis: Vti quae. Nunquam legistis, quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? ¶ Et relictis illis, abiit foras
- 201 extra ciuitatem in Bethaniam: ibique mansit. Mane autem reuertens in ciuitatem, esuriit. Et uidens ficum arborem unam secus uiam, uenit ad eam, & nihil inuenit in ea nisi folia tantum, & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea.
- 202 ¶ Et uidetes discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuo aruit? Respondens autem IESVS, ait eis: Amen dico uobis, si habueritis fidem, & non haesitaueritis, non solum de ficulnea facietis, sed & si monti huic dixeritis, tolle & iacta te in mare, fiet. Et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.
- 203 ¶ Et cum uenisset in templum, accesserunt ad eum docentem, principes sacerdotum, & seniores populi,